

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Conciliorvm Omnivm Generalivm Et Provincialivm Collectio Regia

Ab anno MCLXXXI. ad annum MCCCXIV.

Parisiis, 1644

Brevis Nota Eorvm Qvae In Secvndo Concilio Lvgdvnensi generali acta
sunt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-15974

ANNO CHRISTI 1274
BREVIS NOTA EORVM
QVÆ IN SECVNDO CONCILIO LVGDVNENSI
generali acta sunt.

In nomine Domini. Amen.

ANNO eiusdem millesimo ducentesimo septuagesimo quarto, mense Maii, die Luna septima eiusdem, tertia indictione, congregato generali Concilio per sanctissimum patrem dominum Gregorium decimum, sacrosanctæ Romanæ ecclesiæ summum & vniuersalem pontificem, Lugduni, in maiori ecclesia sancti Ioannis Lugdunensis, iniuncto prius per ipsum sanctissimum patrem, quinto die ante sessionem, scilicet secunda eiusdem mensis, omnibus prælatis & capellanis suis ieiunio triduo, & sedibus præparatis in naui ipsius ecclesiæ per circuitum; idem dominus papa circa horam Missæ descendens de camera sua in ipsam ecclesiam, præparato sibi faldistorio in choro, conducentibus eum duobus diaconis cardinalibus, vt moris est, dixit Tertiam & Sextam, quia erat dies ieiunii: quibus finitis subdiaconus venit cum fandalibus, & calceauit eum, capellanis dicentibus psalmos consuetos circa ipsum: & eo calceato, & lotis manibus, diaconus & subdiaconus more solito induerunt eum omnibus vestimentis pontificalibus albi coloris, quia inter pascha & ascensionem erat, & pallio, sicut si esset Missam celebraturus, & inde præcedente Cruce, ascendit pulpitem præparatum & ornatum, & sedit in faldistorio suo, ministrante sibi pro presbytero domino Simone tituli sancti Martini, & diacono domino Othabono cardinale, & assistentibus sibi in eodem pulpito ipso domino Othabono sancti Adriani, & dominis Iacobo, sanctæ Mariæ in Cosmedin, sancti Georgii ad Velum aureum, Huberto sancti Eustachii, Matthæo sanctæ Mariæ in Porticu, diaconis cardinalibus, etiam sedente iuxta eum domino Iacobo rege Aragonum, assistentibus etiam sibi quibusdam capellanis superpelliceis indutis; sedens idem summus pontifex in faldistorio suo fecit Crucem super prælatos & Concilium, qui sic sedebant ab opposito, & in eminentibus sedibus præparatis. In medio nauis eiusdem

Vuu iij

ecclesiæ federunt domini Pantaleo Constantinopolitanus & Opizio Antiochiæ patriarcha. In sedibus aliis a latere dextro pontificis federunt domini Ioannes Portuensis, & sanctæ Rufinæ, Petrus Tusculanus vicedominus Prænestinus, frater Bonaventura Albanensis, frater Petrus Ostiensis & Velletrensis, Bertrandus Sabinensis, episcopi cardinales; a latere vero sinistro Auerus tituli sanctæ Praxedis, Guilielmus sancti Marci, Simeon tituli sanctæ Cæcilie, presbyteri cardinales. Post hos vero a dextris & sinistris federunt primates, archiepiscopi & episcopi, abbates & priores, & alii ecclesiarum prælati in magna multitudine, non discrepantes de locis, cum per eundem summum pontificem fuerit ordinatum, quod sine præiudicio ecclesiarum suarum federent; stantibus autem inferius fratre Vilielmo de Hospitali, & fratre Roberto magistro Templi, & aliquibus fratribus earumdem religionum, & nuntiis solennibus Franciæ, Alemanicæ, Angliæ & Siciliæ regum, & aliorum multorum quoque principum, baronum, capitulorum, & ecclesiarum procurator. Capellani cantauerunt antiphonam Exaudi nos Domine: qua finita dominus papa surgens: dixit Oremus. Dominus Othabonus flexis genibus & dominus Iacobus dixerunt: Leuate: & summus pontifex dixit alta voce orationem, sicut habetur in ordinario, deinde per vnum capellanum cantata est litania minor, domino papæ & omnibus cardinalibus & prælatibus adstantibus genibus flexis & sine mitra. Qua finita, per eundem capellanum, & respondentibus sibi quamplurimis, dominus papa surgens dixit: Oremus. Dominus Iacobus flexis genibus & dominus Gottifredus responderunt: Leuate. & dominus papa dixit aliam orationem in tono secundum primam. Posthæc dominus Othabonus, facta reuerentia domino papæ, & benedictione petita, vt moris est, cantauit euangelium secundum Matthæum, scilicet, *Designauit dominus Iesus alios septuaginta duos*: quo finito dominus papa stans erectus alta voce incepit hymnum, scilicet, *Veni Creator Spiritus*: quo cantato per ipsum, & totum Concilium stans sine mitra cum magna deuotione, ipse sedit in faldistorio suo, & omnes prælati in locis suis federunt: & tunc ipse incepit sermocinari, proposito themate, scilicet: *Desi-*

Luc. 10.

Luc. 22.

ANNO
CHRISTI
1574.

*derio desiderari hoc pascha manducare vobiscum antequam pa-
tiar, & antequam moriar:* & prosecutus est sermonem
suum. Quo finito, & pausato aliquantulum, cœpit allo-
qui Concilium, narrando motum & votum animi sui, &
causas propter quas euocauerat Concilium, & super qui-
bus, scilicet super subsidio terræ sanctæ, & super vnione
Græcorum, & super reformatione morum. Qua allocu-
tione completa surrexit de sede, & indixit aliam sessio-
nem ad aliam diem, Lunæ scilicet: & sic dissoluta est pri-
ma sessio. Idem autem papa rediens ad locum vbi ipse
se induerat, exiit se pontificalibus vestimentis, & dixit
Nonam.

Eodem anno & mense, die vero venienti, decima octa-
ua eiusdem, facta est secunda sessio, in qua omnia facta
sunt sicut in prima, excepto quod non fuit indictum ie-
iunium, & pro presbytero seruiuit dominus Auerus, pro
diacono dominus Iacobus, & quod aliud euangelium
cantatum est, scilicet secundum Lucam: *Vos estis sal terræ,* LUC. 14.
& quod aliæ orationes dictæ sunt, sicut in ordinario habe-
tur, & quod dominus papa non fecit sermonem, sed allo-
cutionem tantum super illis quæ fuerant in prima sessio-
ne. Qua allocutione finita latæ sunt constitutiones pro
zelo fidei, & licentiati sunt omnes in ista sessione procu-
ratores capitulorum, ac abbates & priores non mitra-
ti, exceptis illis qui fuerunt nominatim ad Concilium eu-
ocati: licentiati sunt omnes alii inferiores prælati mitra-
ti, & indicta est tertia sessio ad diem Lunæ post octauam
pentecostes, quæ erat vigesima octaua Maii. Et sic disso-
luta est secunda sessio.

Inter primam & secundam sessionem dominus papa
cum cardinalibus aduocarunt segregatim archiepiscopos,
& quemlibet cum vno episcopo & abbate suæ prouinciæ,
& diuisos habuit eos in camera sua, episcopos etiam & ab-
bates, qui immediate subsunt Romanæ ecclesiæ, & petiit
& obtinuit ab eis omnes decimas reddituum, fructuum &
prouentuum ecclesiarum vsque ad sex annos continuos,
incipiendo a festo sancti Ioannis Baptistæ instantis anni
Domini millesimi ducentissimi septuagesimi quarti vsque
ad sex annos continuos futuros, sicut in constitutione ha-
betur.

Item pendente termino sequentis sessionis, frater Hieronymus & frater Bonagratia de ordine fratrum Minorum, qui missi fuerunt nuntii cum duobus fratribus per Romanam ecclesiam ad Græcos, miserunt quasdam literas domino papæ, de quibus ipse dominus papa multum gauisus est, & fecit vocari omnes prælatos in maiori ecclesia Lugdunensi: & ibi omnibus prælati existentibus in cappis suis, frater Bonaventura Albanensis episcopus fermocinatus est, proposito themate, quod legitur Baruch: *Exurge Ierusalem, sta in excelsis, & circumspice ad orientem, & inde collige filios tuos ab oriente usque ad occidentem:* post cuius sermonem lectæ sunt prædictæ literæ.

Baruch 5.

Eodem anno, mense vero Iunii, die eiusdem septima, in qua omnia facta sunt sicut in prima, excepto quod non fuit indictum ieiunium, & quod pro diacono seruiuit dominus Gaufridus ad Velum aureum, & quod cantatum est aliud euangelium, scilicet secundum Matthæum: *Accesserunt ad Iesum discipuli,* &c. & quod aliæ orationes dictæ sunt sicut in ordinario continetur, & quod non fuit ibi rex Aragonum, & quod frater Petrus Ostiensis episcopus fermocinatus est, incipiens thema, scilicet: *Leua in circuitu oculos tuos, & vide: omnes isti congregati sunt, venerunt tibi.* Et postea lectæ sunt constitutiones, scilicet, Vt circa electione, Auaritiæ cæcitas, Quam sit ecclesiis, Perpetuæ sanctionis, Nulli licere, Si quando contigerit, Quamvis constitutio, Properandum, Eos qui clericos, Exigit multorum, Constitutionem felicis recordationis Innocentii papæ, Præsente generali. Quibus lectis dominus papa allocutus est Concilium, & dedit licentiam omnibus prælati quod possent exire Lugdunum, & elongare se usque ad sex leucas. Diem alterius sessionis non præfixit, propter dubium aduentum Græcorum: & sic absoluta est tertia sessio. Tamen inter secundam & tertiam sessionem dominus papa vocauit prælatos, sicut inter primam & secundam, & fecit legi coram eis constitutiones prædictas: quæ lectæ sunt.

Matth. 8.

Isaia 60.

Eodem vero anno & mense, die vigesimaquarta, nuntii imperatoris Græcorum venerunt, quorum nomina sunt in litera missa papæ. Omnes prælati qui erant in Concilio cum familiaribus suis, camerarius cum tota familia papæ,

ANNO
CHRISTI
1174.

papæ, vicecancellarius, & omnes notarii, ac omnia familia cardinalium exiuerunt eis obuiam, & eos vsque ad palatium domini papæ honorifice conduxerunt, qui ab eodem domino papa stante in aula eiusdem palatii cum omnibus cardinalibus, & multis prælatis, ad pacis osculum honorifice sunt recepti, & eis repræsentauerunt literas imperatoris Græcorum bullatas bulla aurea, & alias literas prælatorum, & dixerunt in præsentia domini papæ, quod veniebant ad omnimodam obedientiam sanctæ Romanæ ecclesiæ, & ad recognitionem fidei, quam ipsa ecclesia tenet, & primatum ipsius, &c. Et post hoc venerunt ad hospitium sua.

Eodem anno, & mense, die vigesima octaua, in festo apostolorum Petri, & Pauli dominus papa celebravit Missam in maiori ecclesia sancti Ioannis Lugdunensis, existentibus ibidem omnibus cardinalibus, & prælatis, qui ad Concilium fuerant euocati: lecta est epistola in Latino, & Græco, & cantatum est euangelium per dominum Othabonum in Latino, & quemdam diaconum Græcorum in habitu in quo Græci solent cantare, in Græco, post eum. Quibus dictis, frater Bonauentura fecit sermonem suum vsque ad finem: postea vero cantatum est symbolum, scilicet, Credo in vnum Deum, in Latino incipientibus dominis cardinalibus, & episcopis, qui sicut cantores, seu primicerii tenuerunt chorum in cantu, & prosequentibus canonicis eiusdem ecclesiæ. Post hoc vero immediate prædictus patriarcha cum omnibus Græcis archiepiscopis de Calabria, & frater V. de Morbecca, de ordine fratrum Prædicatorum, & frater Ioannes de Constantinopoli de ordine fratrum Minorum, pœnitentiarii domini papæ, qui linguam Græcam nouerant, cantauerunt solenniter & alta voce prædictum symbolum: & quando ventum est ad articulum illum, Qui a Patre, Filioque procedit; solenniter, & deuote ter cantauerunt. Quo symbolo finito, idem patriarcha, archiepiscopi, & logotheta cum aliis cantauerunt laudes solennes in lingua Græca domino papæ, & post hæc Missa per ipsum dominum papam, stantibus Græcis prædictis, iuxta altare profecta est, & completa.

Eodem anno, mense vero Iulii, die tertia eiusdem, do-

Concil. Tom. 18.

Xxx

minus papa fecit vocari dominum episcopum Leodiensem ad se, & propositis quibusdam excessibus suis sibi, compulit eum cedere oneri, & honori. Sequenti vero die nuntii Tartarorum regis representauerunt se domino papæ in camera sua, existentibus ibi omnibus cardinalibus, & multis prælatis, qui ante eum conuenerant ad tractandum de negotiis Concilii: quibus etiam omnibus familia cardinalium, & prælatorum, de mandato domini papæ obuiam exiuerunt, & eodem die est quarta sessio nuntiata ad diem Veneris futuri, scilicet eiusdem mensis, omnibus prælatis per cursores domini papæ. & eodem die dominus papa fecit vocari dominum Fridericum abbatem sancti Pauli de Vrbe, & propositis quibusdam excessibus suis sibi, compulit cedere eum dictæ abbatiæ.

Eodem anno, & mense, die Veneris, sexta eiusdem, in octaua sanctorum apostolorum Petri, & Pauli, facta est quarta sessio, existentibus in loco, vbi dominus papa cum diacono cardinali sedebat, prædictis nuntiis imperatoris Græcorum a latere dextro post cardinales, in qua omnia facta sunt sicut in prima, excepto quod fuit cantatum per dominum Hubertum euangelium secundum Matthæum, scilicet: *Iussit Dominus discipulis suis ascendere nauiculas*, quod competebat diei, & frater Petrus Ostiensis prædicauit, qui domino papæ pro presbytero feruiebat, thema scilicet, *Illuminans tu*, &c. post cuius sermonem dominus papa allocutus est Concilium, narrans prædictas tres causas vocationis Concilii, & dicens qualiter contra opinionem quasi omnium Græci libere veniebant ad obedientiam Romanæ ecclesiæ, profitendo fidem, & recognoscendo primatum ipsius, nihilque temporale petendo: de quo multum dubitabatur. dixit etiam qualiter scripserat imperatori Græcorum, quod si non vellet spontanee venire ad obedientiam Romanæ ecclesiæ, & fidem eius, quod mitteret nuntios solennes ad tractandum super his, quæ petere volebat; & ipse Deo fauente omnibus prætermisissis, spontanee, & libere fidem Romanæ ecclesiæ, & primatum ipsius professus est, & recognouit in summa, quod prædictos nuntios ad profitendum, & recognoscendum miserat in sua præsentia, sicut in literis per prædictum dominum im-

Matth. 14.

Psal. 75.

ANNO
 CHRISTI
 1274.

peratorem sibi missis continebatur expressè : tunc mandauit legi ipsas literas, & alias literas multorum prælatorum: quod fecerat prædictis nuntiis, & literas filii ipsius imperatoris, quæ tres erant bullatæ bulla aurea, & translata in literas Latinas. Quibus lectis, vnus de prædictis nuntiis, scilicet logotheta, dicens se viua voce a dicto imperatore in mandatis habere, quod posset iurare in animam ipsius, si domino papæ placeret, & professus est publice fidem Romanæ ecclesiæ, quæ lecta fuerat in Concilio tenere dictum imperatorem, & imperium, & eam perpetuo seruaturos, & nullo tempore recessuros ab ea, vt in forma iuramenti plenius continetur. Et sic est finis ipsius sessionis.

Postea vero dominus papa alta voce incepit Te Deum laudamus; quod totum domino papa stante semper erecto, & sine mitra, cum magna deuotione, & multis lacrymis profecutum est, & completum. quo completo quidam capellanus dixit versiculum, Confirma hoc Deus quod operatus es in nobis: & responsum est ab astantibus, A templo sancto tuo, quod est in Ierusalem. Quo dicto, dominus papa dixit: Dominus vobiscum; Responsum est: Et cum spiritu tuo. Postea dixit: Oremus, sine Flectamus genua, & dixit orationem: Da ecclesiæ tuæ quæsumus omnipotens Deus, vt sancto Spiritu congregata, &c. sicut in ordinario habetur. qua finita, sedit in faldistorio suo, & allocutus est Concilium super tanto gaudio, incipiens: *Desiderio desideravi hoc pascha manducare vobiscum: Luc. 22.* & dictis paucis verbis, præfati patriarcha, & archiepiscopus Græcorum descenderunt in nauim ecclesiæ, & federunt in sedibus altis, in loco in quo sedebant presbyteri cardinales post eos. & tunc dominus papa reuenter incepit, Credo in vnum Deum, in Latino, quod per eum, qui sine mitra stabat, & totum Concilium profecutum est, & completum. Quo completo, patriarcha Græcorum incepit similiter, Credo in vnum Deum, in Græco: quod per eum, & archiepiscopum Nicosensem, & alios Græcos qui secum venerant, & alios archiepiscopos, & abbates Græcos de regno Sicilia, profecutum est, & completum: dicendo publice, & solenniter, *Qui a Patre, Filioque procedit; cantando eum bis.*

Quo completo, dominus papa allocutus est Concilium paucis verbis, & dixit inter alia, qualiter rex Tartarorum miserat nuntios suos cum literis ad eum, & Concilium, qui nuntii stabant ad oppositum domini papæ, ad pedes patriarcharum, & mandavit legi literas ipsius regis Tartarorum per quemdam capellanum: quibus lectis dominus papa iterum alloquitur Concilium paucis verbis, & indicit aliam sessionem ad diem Lunæ undecimam eiusdem, & aliam ad diem Martis sequentis, non tamen præcise, quia dixit, Si commode posset: in quo dixit se debere finire Concilium. Et sic dissoluta est quarta sessio.

Eodem anno, & mense, die sabbati, septima eiusdem dominus papa ostendit cardinalibus constitutionem, quam fecerat super electione Romani pontificis, per quam orta est dissensio inter eum, & cardinales in priuato, quæ postmodum venit in publico. Nam dominus papa vocavit prælatos sine cardinalibus, & vocavit cardinales per nationes, & cardinales in consistorio omni die conueniebant sine papa, & similiter allocuti sunt aliquos prælatos super constitutione præfata in consistorio, & rogauerunt, quod si dominus papa eorum assensus requireret super ipsa constitutione, quod non darent diffinitiuum consilium, vel consensum, donec rationes ipsorum audirent, & similiter multi ex cardinalibus per nationes vocarunt prælatos in domibus suis, petentes ab eis consilium, quid esset super hoc faciendum, & auxilium, si necesse esset, modo prædicto, & dominus papa similiter vocatis prælatis, vt supra dictum est, & exposita intentione sua prius iniunctis eis in virtute sanctæ obedientiæ sub excommunicationis pœna, quod nemini reuelarent illa quæ audirent, & viderent, & facerent tunc ibi cum eo: & fecit eos consentire, & assentire illi constitutioni, & mandavit, quod singuli sua sigilla apponerent constitutioni prædictæ, quod & fecerunt. Nam factæ sunt schedulæ per regna, & prouincias, quibus omnes prælati sua sigilla apposuerunt, propter quod dilata est sessio ad diem Lunæ decimam sextam eiusdem mensis.

Eodem anno, & mense, die dominico, decima quinta eiusdem, hora matutinali obiit claræ memoriæ frater Bonauentura Albanensis episcopus, qui fuit homo eminentis scientiæ, & eloquentiæ, vir quidem sanctitate præcipuus,

ANNO
 CHRISTI
 1274

vita, commiseratione, ac moribus excellentissimis decoratus, benignus, affabilis, pius, & misericors, virtutibus plenus, Deo, & hominibus dilectus, qui sepultus est ipso die dominico in loco fratrum Minorum Lugduni, cuius exequiis interfuit dominus papa cum omnibus prælatis, qui erant in Concilio, & tota curia, & frater Petrus Ostiensis episcopus celebrauit Missam, & prædicauit proposito themate, scilicet, *Doleo super te, frater mi Ionatha*: multa lacrymæ, & gemitus ibi fuerunt: hanc ei gratiam concesserat Dominus, quod quicumque eum videbant, ipsius amore incontinenti capiebantur ex corde.

1. Reg. 1.

Eodem anno, & mense, die decimasexta eiusdem, facta est quinta sessio, in qua antequam dominus papa intraret ecclesiam, frater Petrus Ostiensis episcopus, præsentibus omnibus prælatis, baptizauit vnum ex nuntiis Tartarorum cum duobus sociis: quibus dominus papa fecit fieri vestes de scarlato more Latinorum, & postmodum dominus papa intrauit ecclesiam, & facta sunt omnia, sicut in prima, excepto quod dominus Matthæus sanctæ Mariæ in Porticu cantauit euangelium secundum Matthæum, scilicet: *Videte, & vigilate, & orate: attendite vobis, & vniuerso gregi*: quo finito, lectæ sunt constitutiones, scilicet: Vbi periculum, Si forte, Si canonici absolutionis, Sciant cuncti, Etsi pignorationes, Quicumque, Generali constitutioni, Altercationis antiquæ, Decet domum Dei, Usurarum voraginum, Quamquam vsurarii, Hoc consultissimo, Statutum felicitis recordationis. Quibus lectis, dominus papa allocutus est Concilium, dicens quomodo ecclesia Dei inestimabile damnum perpeffa fuerat ex obitu fratris Bonauenturæ Albanensis episcopi, & mandauit omnibus prælatis, & omnibus presbyteris per totum mundum, vt quilibet eorum vnam Missam deberet cantare pro anima ipsius, & aliam pro animabus omnium aliorum, qui mortui sunt adueniendo, stando, seu redeundo ad Concilia, siue ad Concilium. & quia propter baptismum Tartarorum, & lectionem constitutionum, hora tarda videbatur, continuauit aliam sessionem in crastinum, scilicet decimamoctauam eiusdem, & sic dissoluta est quinta sessio.

Mat. 20.

Eodem anno, & mense, die decimasextima eiusdem fa-

Haec est vltima sessio: in qua incontinenti dominus papa intravit ecclesiam, indutus omnibus pontificalibus vestimentis, ascendit in pulpitem, & nonnulli alii praelati: lectae sunt constitutiones, scilicet, Religionum diuersitatem, & Cum sacrosancta; quibus lectis dominus papa allocutus est Concilium, narrans praedictas tres causas vocationis Concilii, & quomodo negotium terrae sanctae, & Graecorum erat inceptum, & feliciter Domino fauente consummatum, & inter alia dixit, quod praelati faciebant rueretotum mundum, & quod mirabatur quod aliqui mala vitae, & conuersationis non corrigebantur, cum particulares mala vitae, & bona vitae, & conuersationis venissent ad ipsum instanter petentes cessionem: vnde monuit eos, quod ipsi se corrigerent, quia ipsis correctis non erat necesse condere aliquas constitutiones super reformatione eorum, alioquin dixit se dure acturum cum ipsis super reformatione morum: super ordinatione vero parochialium ecclesiarum, ne fraudentur rectorum suorum praesentia, & viri idonei ponantur in eis, & super aliis dixit se citodante Domino, apponere remedia opportuna: quod vsque in ipso Concilio fieri non potuit, propter multorum negotiorum occupationem. Omnibus finitis, dominus papa dixit, Oremus, Flectamus genua, Leuate, & orationem sicut in ordinario habetur. qua finita, data est licentia omnibus praelatis recedendi, & dominus papa dedit benedictionem, scilicet, Sit nomen Domini benedictum, &c. & dominus Othobonus dixit, Recedamus in pace: & sic dissolutum est Concilium, regnante Domino nostro Iesu Christo, qui cum Patre, & Spiritu sancto viuunt, & regnat in saecula saeculorum. Amen.